

Web u službi korisnika

Prvi online stomatološki rječnik – www.dictionaryofdentistry.com

PROŠIRENI SAŽETAK

U suvremenim obrazovnim procesima, neovisno da li se radi o osnovnom, srednjem ili visokom obrazovanju, primjena informacijskih tehnologija je sve raširenija i kompleksnija. Svakodnevno se susrećemo s novim idejama kako unaprijediti i osuvremeniti edukacijske procese namijenjene učenicima, studentima u dodiplomskoj i postdiplomskoj nastavi, te osobama uključenima u procese cjeloživotnog obrazovanja. Na sreću, zahvaljujući inventivnim informatičkim rješenjima, sve je kraće vrijeme između pojave ideje i njene realizacije. Korisnički orijentirana informatička sučelja i sve rašireniji pristup internetu (pogotovo širokopojasnom) dovela su do revolucionarnog pomaka u obrazovnom sustavu. Naime, stoljećima korišten sustav edukacije, baziran isključivo na neposrednoj, prostorno i vremenski simultanoj interakciji između učenika i učitelja, danas se sve češće kombinira s tzv. učenjem na daljinu ili *e-learning*-om pri čemu učenik i učitelj ne moraju nužno ostvarivati istovremenu komunikaciju u zajedničkom prostoru.

S obzirom da se pod *e-learning*-om podrazumijeva svaki oblik edukacije koji uključuje primjenu informacijskih tehnologija, a predstavlja zamjenu za tradicionalne modele obrazovanja i/ili njihovo unapređenje, jedan od prvih i najčešćih načina primjene je bila izrada elektronskih izvora nastavnog odnosno ispitnog gradiva. Tako su se na internetu, odnosno mrežnim stranicama obrazovnih ustanova prvo pojavili nastavni tekstovi i druge elektronske publikacije poput e-knjiga koje se sve ravnopravnije nose s njihovim tiskanim inačicama. Rječnici stranih jezika su također evoluirali u elektronski oblik, pa se danas na internetu mogu pronaći brojni e-rječnici koji nude prijevode skoro sa svih i skoro na sve jezike svijeta. Kod stručnih, višejezičnih rječnika specijaliziranih za određena područja situacija je drugačija i nerijetko je njihova zastupljenost proporcionalna s povezanošću predmetnog područja s informatičkim tehnologijama. To znači da su najbrojniji stručni e-rječnici iz područja koja se bave računarstvom, informatikom, elektronikom i sl., dok su u ostalim područjima stručni e-rječnici više izolirani slučajevi uglavnom vezani uz određene korporacije, kojima e-rječnici služe uglavnom u marketinške svrhe. Takva distribucija pojavnosti stručnih e-rječnika na internetu je sama po sebi razumljiva jer izrada takvih rječnika zahtijeva natprosječno poznavanje računalnih i informacijskih tehnologija, pa je stoga njihovo postojanje skoro pa pravilo u informatičkim strukama, dok u svim ostalim djelatnostima predstavljaju još uvijek egzotične, ali hvalevrijedne primjere.

Stomatologija kao struka koja u Hrvatskoj okuplja oko 4000 stomatologa svoj prvi stručni stomatološki rječnik dobila je 2005. godine pod nazivom „Englesko-njemačko-hrvatski stomatološki rječnik“, autora Marina Vodanovića, a u izdanju „Školske knjige“ iz Zagreba. Prema podacima American National Library of Medicine, krovne svjetske biomedicinske biblioteke, to je bio tek 19-ti

višejezični stomatološki rječnik na svijetu. U rujnu 2007. na temeljima tiskane inačice, naporima studenata stomatologije Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i autora rječnika, a uz suglasnost „Školske knjige“ nastaje i elektronska verzija rječnika. Na www.dictionaryofdentistry.com je postavljen prvi e-rječnik na svijetu specijaliziran isključivo za stomatologiju. S obzirom da rječnik osim na hrvatski, nudi prijevode sa i na engleski, odnosno njemački jezik, (dva možda najčešće korištena jezika u stomatološkoj struci), a uvažavajući činjenicu da je pristup cjelokupnom fondu rječnika slobodan i besplatan, rječnik predstavlja izniman doprinos komunikaciji među stomatolozima na globalnoj razini.

Rječnik je izrađen kao web servis koji koristi *php* i *mysql* kombinaciju za bazu tj. za izvlačenje traženih riječi iz baze podataka. Ovi alati su izabrani prije svega jer su besplatni, a osim toga, odlikuje ih izrazita stabilnost i visok stupanj uporabljivosti. Servis je jednostavan i sastoji se od *html* forme koja šalje podatke *search.php* datoteci na serveru čiji je zadatak da u bazi podataka pronađe riječ koja odgovara traženom upitu. Na temelju nepostojanja odnosno postojanja rezultata *search.php* prikazuje *html* tabelu rezultata u kojoj su vidljivi prijevodi tražene riječi na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku. Osim toga, servis također bilježi svaki pristup stranici, vrijeme, IP adresu i stranicu koja ga je uputila na rječnik (*http referer*). Na taj način se između ostaloga izrađuje statistika najtraženijih pojmova, što predstavlja najbolji putokaz koje pojmove treba dodatno uvrstiti u fond rječnika, koji trenutno broji oko 3000 riječi na sva tri jezika. Naime, rječnik je koncipiran kao otvoreni sustav, u koji je moguće dodatno unositi pojmove za kojima korisnici pokazuju interes. Pored toga, u budućnosti je moguće rječnik obogatiti dodatnim jezicima, te svaki pojedini pojam povezati s njegovim objašnjenjem i/ili definicijom, pa rječnik poprima obilježja elektronskog stomatološkog leksikona, odnosno enciklopedije.

Istraživanje o uporabi interneta među studentima stomatologije Sveučilišta u Zagrebu (Bašić i sur. *Acta Stomatol Croat.* 2007;41(2):142-51, www.ascro.net) pokazalo je da studenti internet i informacijske tehnologije još uvijek najviše koriste za razonodu i zabavu, ali da bi ih isto tako vrlo rado koristili i u edukativno-nastavne svrhe ukoliko bi im se ponudili odgovarajući sadržaji. Uzimajući u obzir rezultate navedenog, ali i niza sličnih istraživanja provedenih širom svijeta, može se zaključiti da mlade generacije pokazuju sve više afiniteta prema novim tehnologijama u nastavnom procesu, te da je to dovoljan razlog za razvoj raznih elektronskih nastavnih sadržaja.